

Lektionsplan – Fortidens spor – 5.-6. klasse

Vi anbefaler at du starter forløbet med intro-lektionen som du finder [her](#). Elevhæftet kan supplere undervisningen, og eleverne kan tage det med hjem og vise til deres forældre.

Lektion 1-2: Eksperimentet

Forberedelse

Print [detektivøvelsen](#) ud til alle eller evt. til grupper. Inddel evt. klassen i grupper.

Dette forløb er lagt an på at eleverne på forhånd ikke kender *Eksperimentet*. Derfor skal de *ikke* have læst side 5-6 i elevhæftet som lektie, men de kan bruge siderne når de skal løse opgaven.

Lektionsplan

1. Slideshow. (13 min.)

Vis dette [slidehow](#).

1. I 1721 rejste den dansk/norske præst Hans Egede til Grønland. Han havde to formål med rejsen. For det første ville han finde vikingerne i Grønland og omvende dem til den rette tro (protestantismen, vikingerne var katolikker). Og dernæst ville han starte handel op med Grønland. Da han ikke fandt nogen vikinger i Grønland, gjorde han det til sin mission at gøre grønlænderne kristne. I dag regner man året 1721 som starten på kolonisering af Grønland.

2. Hvad er en koloni? En koloni er et landområde som en anden stat har overtaget – selv om der boede en befolkning der i forvejen. Der havde boet oprindelige folk i Grønland siden 1200-tallet hvor Thulekulturen indvandrede fra Canada. Thulekulturen er forfædrene til grønlænderne i dag. Grønland var en koloni fra 1721 og frem til 1953. Kortet her er et Hans Egede har tegnet efter sine rejser langs Grønlands kyst.

3. Danmarks syn på Grønland var i lang tid at Danmark var som en mor eller far der skulle passe på sit lille barn – Grønland. Det kan man blandt andet se på dette maleri der viser den danske statsminister Th. Stauning omgivet af sit folk. På skødet holder han en lille grønlandsk dreng.

4. Under 2. Verdenskrig mistede Danmark forbindelsen til Grønland. Tyske ubåde sank så mange skibe i Nordatlanten at Danmark ikke kunne sende varer til Grønland. Løsningen blev at USA overtog forsyningen og beskyttelsen af Grønland. Der var ikke mange krigshandlinger i Grønland, billedet her viser en af de få hvor amerikanske soldater har angrebet en tysk vejrstation i Grønland og taget de tyske soldater til fange.

5. Efter krigen var forholdene i Grønland meget dårligere end i Danmark. Husene var små og utætte – bygget af græstørv, sten og træ, og sygdommen tuberkulose slog mange mennesker ihjel. Mange børn døde kort efter fødslen. De grønlandere der rejste til Danmark og så hvordan man levede der, begyndte at kræve udvikling i Grønland. Det førte til at Danmark i 1948 dannede *Grønlandskommissionen*. Den skulle komme med forslag til Grønlands udvikling. Det gjorde den i 1950. Man kalder derfor kommissionens rapport for G50. Billedet er taget på en af Grønlandskommissionens rejser til Grønland.

6. G50 var starten på en udvikling i Grønland som kom til at gå meget hurtigt. De vigtigste forslag i G50 var at grønlanderne skulle gå fra at være fangere til at være fiskere og landmænd. De skulle lære at være danskere, og de skulle lære at tale dansk. Mange af de små bopladser og bygder skulle lukkes, og befolkningen skulle samles i større byer hvor der skulle bygges havne og fiskefabrikker. Udviklingen virkede, men der var også en bagside. Vi skal i dag høre hvad der skete for børnene på billedet her.

7. Noget andet der skete efter anden verdenskrig, var at Danmark blevet medlem af den nye sammenslutning af lande, Forenede Nationer – FN. Og FN krævede at alle kolonier skulle sættes fri. Danmark oplyste over for FN at Grønland var en koloni i 1946 og derfor skulle Danmark give FN oplysninger om hvordan det gik med udviklingen i Grønland. Danmark begyndte at arbejde på at indlemme Grønland i det danske rige. Hvis Grønland var en del af Danmark, ville det ikke mere være en koloni, og så ville FN forhåbentlig være tilfreds. Billedet viser den danske delegation til møde i FN i 1954. Her talte de to grønlandske politikere Augo Lynge og Frederik Lynge positivt om planerne om at gøre Grønland en del af Danmark. De håbede på at det kunne føre til ligestilling og bedre forhold i Grønland. For at indlemme Grønland i Danmark, skulle den danske grundlov ændres. Det blev den i 1953, og fra den 5. maj var Grønland et amt i Danmark, og ikke en koloni mere.

8. Der er sket meget siden. I dag har Grønland selvstyre – hvilket betyder at grønlanderne selv bestemmer det meste. Billedet viser Dronning Margrethe overrække selvstyreloven til Landstingets formand Josef Motzfeldt i 2009. Der er dog stadig nogle politiske ansvarsområder som styres fra Danmark – fx forsvaret af Grønland og udenrigspolitikken.

Man siger at Grønland og Danmark sammen med Færøerne udgør rigsfællesskabet. Mange i Grønland ønsker at Grønland skal være et helt selvstændigt land, og det er grønlandernes egen beslutning om/hvornår det skal ske.

2. Filmklip (2 min.)

Se [forsmagen](#) på filmen Eksperimentet (Louise Friedberg, Nimbus Film, 2010) (Klik på *Se forsmag*, tid: 02:00)

3. Detektivøvelse (20 min.)

Giv eleverne aktivitetsarket [Detektivøvelse](#). De kan arbejde alene, i par eller i små grupper.

Eleverne skal nu selv finde frem til svarene på spørgsmålene. De kan bruge det klip de netop har set, internettet og/eller elevteksten s. 5-6. Husk at bede dem om at forholde sig kritisk til kilderne – filmklippet de lige har set er fx fra en spillefilm, inspireret af episoden.

4. Opsamling (10 min.)

Brug de sidste 13 min på at lade eleverne/grupperne fremlægge. Har de fundet frem til det samme? Er der noget de stadig undrer sig over? Kan I svare på det – eller er det en undren I tager med jer videre?

Lektion 3-4

1. Se hele filmen Eksperimentet. (Inst. af Louise N.B. Fridberg, Nimbus Film, 2010) (tid: 1:28:00) Den kan ses via [Filmstriben](#).

Lektion 5-6: Rollespil

Forberedelse

Planlæg en fordeling af rollerne og sammensætning af grupper: Hver gruppe skal bestå af et barn, en forælder, en forstander og en landshøvding. Hvis det ikke går op, kan der være flere børn og forældre i en gruppe.

Print aktivitetsarket [Rollespil – roller](#) ud og klip rollerne ud så hver elev i klassen tildeles en rolle. Print også aktivitetsarket [Rollespil – replikker](#) ud til alle elever i klassen.

Oplæg til rollespillet

De 22 børn fra eksperimentet har været halvandet år i Danmark, og 16 af dem er nu vendt hjem til Grønland, hvor de bor på børnehjem i Nuuk (dengang: Godthåb). Nu mødes børnene, deres forældre, børnehjemmets forstander og Grønlands landshøvding for at diskutere spørgsmålet: Hvad skal ske med børnene fra eksperimentet?

Lektionsplan

1. Forberedelse (45 min.)

Fordel rollerne til eleverne. Resten af timen arbejder eleverne med aktivitetsarket *Rollespil – replikker* som forbereder dem på rollespillet.

2. Rollespil (25 min.)

Start med en runde hvor I præsenterer jer for hinanden – og gå så i gang med at diskutere spørgsmålet.

3. Opsamling (20 min.)

Hvad blev grupperne hver især enige om. Hvorfor? Hvad var de vigtigste argumenter? Er der noget I undrer jer over?

Lektion 7: Undskyld

Forberedelse

Forbered en word cloud i [Mentimeter](#). Har du ikke allerede en profil, kan du gratis oprette en. Opret en word cloud præsentation så den er klar til timen starter.

Teknisk vejledning

Når du har oprettet din egen gratis profil på Mentimeter, klikker du på *New Presentation*. Giv din præsentation et navn, fx "Undskyldning". I højre side under *Slide type* vælger du *Word cloud*. Tilpas din word cloud. Skriv fx "Vigtigste ord i talen" i feltet *Question*. Sæt *Entries per participant* til 5. Klik på *Present*. Nu står der den talkode på skærmen som eleverne skal

bruge. Koden udløber efter to dage. Du kan også kopiere et link til din word cloud ved at holde musen hen over talkoden. Dette link kan du sende til dine elever, men husk det udløber efter to dage.

Når du skal bruge din word cloud i undervisningen klikker du igen på *Present*. Klik på c for at starte eller lukke afstemningen.

Magter du ikke at bruge mentimeter? Som en analog løsning kan eleverne notere ordene på en blok, og så kan I efterfølgende skrive dem på tavlen.

Lektionsplan

1. Statsministerens officielle undskyldning – word cloud (10 min.)

Se [statsminister Mette Frederiksens](#) tale ifm. den officielle undskyldning til børnene fra eksperimentet. (5.21) Imens talen kører, laver eleverne en word cloud i mentimeter. Eleverne går ind på [menti.com](#) og skriver koden fra din mentimeter eller klikker på det link du har sendt dem.

De skal finde frem til ord fra talen som de synes er de vigtigste. Det skal være talte ord fra talen og kun et ord ad gangen – ikke udtryk eller sætninger. Eleverne kan skrive op til 5 ord.

Vi foreslår, at eleverne har mulighed for at kigge på filmen med statsministerens undskyldning, så du først viser resultatet fra word cloud'en når talen er slut.

Den kan fx se sådan ud:

Vigtigste ord i talen

Saml op på klassen:

- Hvilke ord var der flest der fandt frem til? Hvorfor var det lige netop disse ord?

2. Gruppearbejde. (25 min.)

Del klassen op i grupper og giv eleverne dette [spørgsmålsark](#). For at arbejde med aktivitetsarket har eleverne brug for at kunne se resultatet af word cloud'en så hvis de skal sidde et andet sted end i klassen, kan de tage et billede af den.

3. Opsamling (10 min.)

Brug de sidste 10 min. af timen til at gennemgå spørgsmålene i fællesskab.